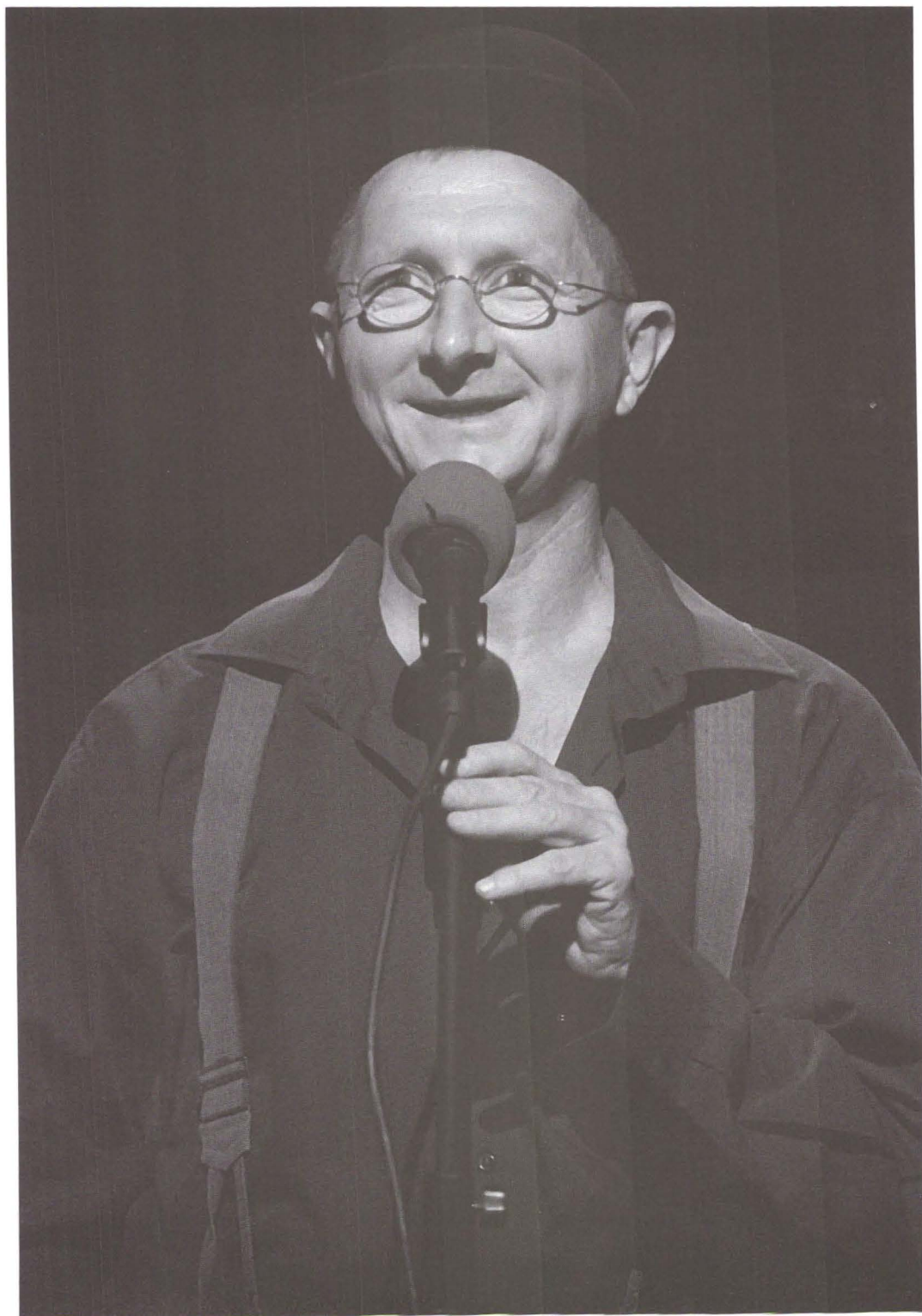

Nicolae HAVRILIUC

Un strateg al râsului

Nu e simplu, nicidecum, și nici întâmplător nu este pentru **Horățiu Mălăele**, actor cu har (dar și direcționând actorul), să apară în fața privitorilor, sensibilizându-i fără prea multe accesorii scenice, într-un recital numit laconic **Sunt un orb** (prezentat în premieră la închiderea ediției **Fest Co 2009**, recitalul a intrat în repertoriul Teatrului de Comedie). Deși obișnuit să joace texte scrise de alții (veniți din alte vremuri), actorul și-a pus la încercare obișnuința, preferând să-și scrie textul și să poposească în prezentul bucureștean la intersecție de ilar și grav (ca modalitate de administrare a râsului). Și a fost extraordinar Horățiu Mălăele în recitalul despre afecte și defecte ce ne-adună și ne aseamănă în perimetrul numit București! Prin puterea de exteriorizare a actorului, imediat au intrat în competiție gesturi, grimase, respirări, cuvinte accentuând pe emoția cuvintelor (provocatoare de emoții) sau pregătind pauzele. Necesarele pauze, dublate de privirea semnificativă și apăsată, ce se revelau cât o stare sufletească.

Apelând și la o litotă („*Nici nu știi cum să încep, ba știu*“), distribuită ca formulă de adresare privitorului din sală, atenționat drept probabil personaj al discursului scenic, actorul dăltuia prin sine și din sine fațete de rizibil în eterna lor fire. Cum spectacolul de teatru a apărut spre a oferi privitorului chipuri umane în cele mai felurite acțiuni și mentalități, dar protejate de masca actorului, cuvintele rostite de Mălăele se depănau în felul unor imagini sau evocând chipuri umane văzute și înregistrate de actor în preambulările sale printre localnicii și congenerii bucureșteni, convențional și poate imitativ, cărora le dădea expresii mai estompate sau mai îngroșate. Atent la desfășurarea graduală a iluziei scenice, Mălăele însoțea artificiosul transfigurării cu naturalitatea jocului. Și-a construit personajul ferindu-l de tot ce este nefiresc, dar investindu-l cu putere de sugestie în planul realității. Fățuind, până la umilință, actorul din el, Horățiu Mălăele s-a identificat măiestrit cu personajul, apoi l-a contopit cu sala. Textul părea să nu fie scris pentru un actor, ci pentru un întreg ansamblu. Deoarece vremurile de la răscruce atenționează deopotrivă comedianul și privitorii, actorul s-a dovedit un mediator predispus, prin „nevederea“ sa, la zdruncinarea orbirii din ochii lumii. Astfel ne-a îndemnat și am acceptat să râdem de ceea ce suntem și de ceea ce am putea fi. A fost un mod elaborat de a sensibiliza năravul printr-o privire întoarsă în noi înșine. Prin structură, spectacolul de teatru este un act de mirare în fața grozăviilor din lume, dar și de subiectivare a realității spre a-i domoli prin exagerare excesele. Din acest punct de vedere, comicul lui Mălăele e mai mult de factură ludică, dar teatral, extrem de teatral, cu o încărcătură emoțională ce vine din apăsările măștii la întâlnirea cu lumea. Ce apropie lumea de teatru sau ce legătură există între lume și teatru? – se istovește întrebarea. Răspunsul dat este unic: lumea este un spectacol așa cum este și cum se face pe sine într-o unică reprezentatie. Iar actorul, scrutaătoare mască „printre secolii ce trec“, se arată uimit de ceea ce-i lumea cu așezările ei și se mișcă stingher spre a nu-i strivi „corola“ ce face lumea să fie minunată și vastă.

Și totuși, ce mișcă lumea când își iese din țâțâni și se face teatru? Îți vine să pui această întrebare. Răspunsul, chiar dacă nu-i unic, trimite la un prim înțeles: *evoluția*. Lumea evoluează schimbând formele și, până le întemeiază, riscă. În acest cadru, teatrul este un reflex al ei. Un fel de oglindă cu alternări concave și convexe ce se arată lumii privitoare când o strâmbă caricatural sau când o dimensionează prin grandoare și sublim, ne transmite Horațiu Mălăele acest gând mișcat pe scenă.

Încercând să-mi ordonez memoria cu opriri succesive pe *De pretore*, *Măscăriciul*, *Revizorul*, *Lețția*, *Leonce și Lena*, spectacole interpretate sau direcționate scenic de Horațiu Mălăele, constat cu uimire și încântare: lumea pe scenă, aflată în atenția regizorului și actorului Horațiu Mălăele, primește veghea maestrului. Oricât ar fi de obosit sau de supărat, maestrul nu-i întoarce spatele. Înainte de a juca în alții, stimulându-i, se repetă în el. Nu e nimic de la sine, ci totul e voit în spectacol. Tocmai acest voit face o separație între viață și teatru, între ceea ce este trăire în virtuțile trăirii și ceea ce este retrăire ca o reflectare a clipelor ce trebuie mișcate din nou, adică ritmate, prinse în pauze, și apoi mai departe poziționate în forma lor prin redistribuiri. Ce dar de preț pentru teatrul românesc este Horațiu Mălăele, unic prin strategia răsului în spațiul gol al scenei, perceput ca un spațiu cu posibilități de real! Într-un astfel de spațiu real, accesând actualul (imediatul așezat în luminile evenimentului), se desfășoară la Teatrul de Comedie recitalul extraordinar *Sunt un orb*.

Teatrul de Comedie – Sunt un orb, recital extraordinar Horațiu Mălăele. Data premierei: mai 2009.

Stela POPESCU ORODEANU

Pe scena teatrului severinean

Steaua fără nume de Mihail Sebastian

La Severin, într-un noiembrie târziu „teatrul și-a căutat chipul potrivit esteticii zilei”. Într-un spațiu cultural vegheat de spiritul scriitoarei Alice Voinescu, două stiluri regizorale și-au căutat întruparea în imaginea scenică, spațiul adecvat structurii operei și imaginației regizorale.

Cele două spectacole în premieră pe scena Palatului Cultural „Teodor Costescu”, *Steaua fără nume de Mihail Sebastian*, în regia lui Emil Boroghină, și *Amadeus* de Peter Shaffer, în regia lui Toma Enache, au constituit o provocare atât pentru regizor, cât și pentru spectatori, repunând în discuție tema dialogului între textul dramatic și regie.

O provocare, pentru că „trădarea sensului și a poeticii textului se produce doar în momentul când eforturile regizorilor slujesc cât mai concret opera, specificitatea teatrală fiind clar de apărare a inefabilului și a poeticii” (Alice Voinescu).

Pentru regizorul Emil Boroghină, textul „impur”, scris de Mihail Sebastian, a dus la recrearea unei lumi consecvente, mai degrabă a unui „lirism asolut”. Dacă Mihail Sebastian a apropiat textul de prinderea sensului vieții în curgere, în schimbare, regizorul Emil Boroghină trădează, „purificând cotidianul, distilând clipa prin intensificarea trăirii, imaginea teatrală căpătând astfel o valoare scenică absolută”.